

EAIF1788/24.

BUREAU VOOR DE STAATSSCHULD

JAARVERSLAG 2019

777 dlt/SDMO+

EA

29/10

SB.

Inhoudsopgave

Verklaring van afkortingen	4
Tabel A: Verloop van de financiële mutaties op de Staatsschuld ultimo 2019	5
Tabel B: Verloop van de Staatsschuld ultimo 2019 en 2018	6
Voorwoord	7
Hoofdstuk 1. Macro-economische beschouwing	8
Hoofdstuk 2. Aanpassingen wet op de staatsschuld tot en met 2019	11
Hoofdstuk 3. Ontwikkeling binnenlandse staatsschuld	14
Hoofdstuk 4. Ontwikkeling buitenlandse staatsschuld	17
Hoofdstuk 5. Overzicht obligoplatfonds en andere normen in de wet op de staatsschuld	21
Hoofdstuk 6. Schuldenlast betalingen: begroting vs. realisatie	24
Hoofdstuk 7. Toegekende credit ratings aan Suriname	25
BIJLAGEN	26

Goedkeuring van het jaarverslag 2019 en vaststelling van de Balans per 31 december 2019 en de winst- en verliesrekening over het boekjaar 2019

Het College van Beheer voor het Bureau de Staatsschuld heeft,

krachtens Artikel 23 lid 3 en artikel 24 lid 3 van de Wet op de Staatsschuld van 19 maart 2002, (S.B. 2002 No. 27) en op grond van de door de Centrale Landsaccountantsdienst afgegeven goedkeurende verklaring bij de jaarrekening 2019 en de Comptabele verantwoording van het Bureau voor de Staatsschuld;

goedgekeurd het jaarverslag 2019 bestaande uit:

- een uiteenzetting van de ontwikkeling van de bruto Staatsschuld gedurende het verslagjaar en een overzicht van de omvang en samenstelling van deze schuld per het einde van het verslagjaar en tenminste aan het einde van de twee voorgaande jaren.
- de verkorte balans per 31 december 2019, alsmede de verkorte staat van baten en lasten over 2019.

De Balans per 31 december 2019 en de winst- en verliesrekening over het boekjaar 2019 worden hierbij vastgesteld.

Paramaribo, augustus 2024.

Het College van Beheer bij het Bureau voor de Staatsschuld

Dhr. Mr. D. Parohi (Voorzitter)

Dhr. Drs. I. Rambharse (Lid)

Mw. K.V. Moti, MBA. (Lid)

Verklaring van afkortingen

BBP	Bruto Binnenlands Product
CBvS	Centrale Bank van Suriname
CS	Credit Suisse
CNY	Chinese Yuan Renminbi
HKB	Hakrinbank
IADB	Inter-American Development Bank
IDB	Israël Discount Bank
IsDB	Islamic Development Bank
ITFC	International Islamic Trade Finance Corporation
OPEC	Organization of the Petroleum Exporting Countries
Oppenheimer	Oppenheimer & Co. Inc.
RBS	Republic Bank Suriname N.V.
TBA	Trustbank Amanah
VCB	Volkscredietbank
WB	World Bank Group

Tabel A: Verloop van de financiële mutaties op de Staatsschuld ultimo 2019

Omschrijving	Trekkingen & nieuwe leningen	Aflossingen & Afwikkelingen	Betaalde Achterstallige rente	Saldo Schuld
	X 1000	X 1000	X 1000	X 1000
	SRD	SRD	SRD	SRD
Binnenland	2.570.288	434.267	-43.854	2.179.876
Schatkistpapier	172.648	224.391	0	-51.743
Voorschotten CBvS	1.295.210	0	0	1.295.210
Geconsolideerde staatsschuld CBvS	0	0	0	0
Korte termijn leningen algemene banken	21.486	4.623	0	16.863
Lange termijn leningen algemene banken	845.173	36.297	0	808.876
Leverancierskredieten	235.770	168.955	-43.854	110.669
Afgeroepen garanties	0	0	0	0
Buitenland	2.689.544	612.239	0	2.077.305
Leningen	1.749.544	578.543	0	1.171.001
Credit Lines	0	33.697	0	-33.697
Uitgifte obligaties	940.000	0	0	940.000
Totaal	5.259.832	1.046.506	-43.854	4.527.180

Bron: Comptabele Verantwoording bureau voor de Staatsschuld

Tabel B: Verloop van de Staatsschuld ultimo 2019 en 2018

Omschrijving	Schuld per 31/12/2019 SRD X 1000	Schuld per 31/12/2018 SRD X 1000	Toename/ Afname t.o.v. 2018 SRD X 1000	Toename/ Afname t.o.v. 2018 in procent
Bruto Binnenlandse schuld				
Schuld CBvS	3.638.274	2.343.064	1.295.210	55%
Schuld algemene banken	2.974.642	2.611.288	363.354	14%
Schuld particuliere sector	926.676	810.135	116.541	14%
Totaal	7.539.593	5.764.487	1.775.106	31%
Bruto Buitenlandse schuld				
Multilaterale crediteuren	4.784.037	4.655.795	128.242	3%
Bilaterale crediteuren	3.927.394	3.093.924	833.470	27%
Commerciële crediteuren	6.231.485	5.153.702	1.077.783	21%
Totaal	14.942.916	12.903.421	2.039.495	16%
Totale Bruto staatsschuld	22.482.509	18.667.908	3.814.600	20%
BBP marktprijs	31.732.343	29.821.678		
Binnenlandse schuld-BBP ratio	23,8%	19,3%		
Buitenlandse schuld-BBP ratio	47,1%	43,3%		
Totale schuld-BBP ratio	70,9%	62,6%		
Wisselkoers SRD per 1 US\$	7,52	7,52		

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

Voorwoord

Het jaar 2019 kenmerkte zich met een terugval van de groei van de economie van 4,9 procent in 2018 tot 1,1 procent. Zowel nationale als internationale factoren hebben een rol gespeeld bij deze achteruitgang. Een vertraagde groei van de wereldeconomie in dat jaar vanwege handelsspanningen tussen de twee grootste economieën in de wereld de Verenigde Staten van Amerika en China en geopolitieke spanningen zorgde hiervoor. De internationale olieprijs daalden, terwijl de goudprijzen juist toenamen. Ondanks stijgende goudprijzen nam de goudproductie af, terwijl de aardolieproductie vrij stabiel te noemen was.

In 2019 verslechterende situatie m.b.t. overheidsfinanciën significant. Het financieringstekort van de overheid verdubbelde haast in 2019 tot 18,6 procent van het BBP en bedroeg ca. SRD 5,9 miljard. Dit tekort was in 2018 nog 10,1 procent.

De betalingsbalans verslechterde met een negatief resultaat van USD 207,6 miljoen. De wisselkoers van de Centrale Bank van Suriname was stabiel gehouden middels valuta-interventies door de moederbank. Ondanks het negatief resultaat van de betalingsbalans, nam de internationale reserve per saldo met USD 66,8 miljoen toe. Dit is het gevolg van het overhevelen van vreemde valuta kasreserve van de algemene banken naar de CBvS.

De totale uitstaande wettelijke schuld nam met ruim 20 procent toe en bedroeg SRD 22,5 miljard. Hiervan was 66 procent aangegaan bij buitenlandse crediteuren en 34 procent bij binnenlandse crediteuren. Per 31 december 2019 bedroeg de totale wettelijke schuld-BBP ratio 70,9 procent, waarvan de buitenlandse en binnenlandse schuld-BBP ratio's gelijk was aan respectievelijk 47,1 procent en 23,9 procent.

Er zijn met zowel de binnen- als buitenlandse financieringsbronnen gebruikt om het overheidstekort te dekken. Een belangrijk financieringsinstrument was de uitgifte van een nieuwe obligatielening van USD 125 miljoen op de internationale kapitaalmarkt, terwijl ook voorschotten van de Centrale Bank van Suriname ter waarde van SRD 648,8 miljoen hebben bijgedragen om het tekort te dekken.

Op 9 september 2019 publiceerde Fitch Ratings een update van de kredietwaardigheid van Suriname, waarbij de outlook van de B- rating op vreemde valuta schulden was aangepast van "stable" naar "negative."

De Wet op de Staatsschuld was nogmaals in november 2019 aangepast. Bij deze aanpassing werd onder andere aan de Minister van Financiën en planning de ruimte geboden om extra uitgaven te doen voor specifieke doeleinden en bij diverse omstandigheden, zonder dat er rekening gehouden hoeft te worden met het obligoplaafond.

Paramaribo, 27 augustus 2024

Drs. M.S. Dwarkasing

Administrateur-Generaal van het Bureau voor de Staatsschuld

Hoofdstuk 1. Macro-economische beschouwing

Aan het einde van 2019 groeide de **wereldeconomie** volgens het Internationaal Monetair Fonds IMF met 2,9 procent, een achteruitgang t.o.v. 2018 toen de groei 3,6 procent bedroeg. De aanhoudende handelsspanningen tussen de Verenigde Staten van Amerika en China maar ook de geopolitieke spanningen tussen landen zoals de “British exit” gerelateerde vraagstukken, hebben bijgedragen aan een verlaagde groei van de internationale handel (0,9 procent) en een afnemende groei van de wereldeconomie. Vanwege de bezorgdheid van een vertraagde groei van de wereldeconomie en internationale handelsspanningen daalde de wereldmarktprijs voor aardolie met ca. 10 procent en bedroeg gemiddeld USD 61 per vat, terwijl de gemiddelde goudprijs juist steeg met ca. 21 procent steeg tot USD 1.551,7 per troy ounce. Deze twee “commodity’s zijn onze belangrijkste exportproducten.

Tabel 1.1: Geselecteerde macro-economische indicatoren 2017-2019

Indicatoren	2017	2018	2019
(in procenten van het BBP, tenzij anders aangegeven)			
Reële groei BBP (procentuele verandering)	1,6	4,9	1,1
BBP per capita in USD	6.130,0	6.720,3	7.000,8
Saldo lopende rekening van de betalingsbalans	1,9	-3,0	-10,7
Saldo kapitaal en Financiële rekening betalingsbalans	-3,1	-7,5	-12,8
Internationale reserve (in miljoen USD)	424,4	580,7	647,5
Financieringssaldo van de overheid	-6,3	-10,1	-18,6
Primaire balans van de overheid	-3,3	-6,8	-15,8
Totale overheidsschuld volgens de wettelijke definitie	67,3	62,7	71,5
Totale overheidsschuld volgens de internationale definitie	67,3	62,7	71,5
M2 (liquiditeit quote)	65,4	64,4	64,4
Gemiddelde verkoopkoers SRD/USD	7,5	7,5	7,5
Binnenlandse inflatie (jaar einde)	9,2	5,4	4,2

Bronnen: Bureau voor de Staatsschuld, ABS, CBvS, MinFin

In 2019 groeide de **Surinaamse economie** met slechts 1,1 procent, een enorme terugval t.o.v. 2018 waarbij de groei 4,6 procent bedroeg. Ondanks de stijgende goudprijs waardoor de exporten met 3,1 procent toenam, nam de goudproductie met 3 procent af. De afname van de productie van IAMGOLD Rosebel Goldmines N.V. met 13 procent heeft een significante impact gehad op de totale goudproductie van het jaar. Vanwege illegale activiteiten van porknokkers in het concessiegebied van het bedrijf waren zij genoodzaakt de mijn activiteiten van het bedrijf stop te zetten voor ca. 1,5 maanden. Daarna is de productie gestadig opgestart, echter zijn de mijngebieden “Mayo” & “Royal Hill” voor langere tijd buiten bedrijf gebleven. Ook had het gewonnen erts een lager gehalte, wat de totale productie laag hield.

De productie van ruwe en verwerkte aardolie marginaal steeg met ca. 5 procent ten opzichte van 2018. Aan het eind van 2019 was de aardolie productie van Staatsolie totaal 5,6 miljoen barrels. In april 2019 maakte Staatsolie een aanvang met nearshore exploratieactiviteiten.

De sectoren die in 2019 sterk groeiden waren: accommodatie & voedingsdiensten en gerelateerde zaken (17,1 procent), Verzekerings- en andere financiële diensten (9,4 procent) en de overheidssector (40,6 procent).

De **betalingsbalans** volgens de Balance of Payments Manuel 6 vertoont in 2019, een toename van de exportwaarde van goederen & diensten met 32,2 procent tot USD 2,3 miljard. Hiervan was ca. 83 procent (USD 1,9 miljard) bijgedragen door de mijnbouwsector voornamelijk vanwege de stijging van de internationale goudprijs. De importen namen sterker toe en wel met 13,9 procent tot USD 1,6 miljard.

Naast de importen voor consumptiegoederen dekken deze importen ook investeringsgoederen voor de mijnbouw- en constructie sector. Het saldo van de goederenrekening vertoonde ondanks de grote stijging van de importen een positief saldo en bedroeg USD 531,7 miljoen. De dienstenbalans die structureel negatief is, was USD 657,7 miljoen, een toename van ca. 33 procent. De stijgende geïmporteerde diensten hebben voornamelijk betrekking op de “nearshore” activiteiten van Staatsolie in 2019.

De lopende rekening van de betalingsbalans was op twee opeenvolgende jaren negatief en bedroeg per ultimo 2019 USD 448,3 miljoen. Naast het negatief saldo op de diensten rekening vertoont ook de totale **inkomensrekening** een negatief saldo van - USD 322,3 miljoen.

Het saldo op de kapitaal- en financiële rekening was ook negatief en bedroeg - USD 535,1 miljoen. Het negatief saldo heeft als oorzaak de overmaking van de middelen, op grond van directe investeringen, van de mijnbouwbedrijven Suralco en Newmont Suriname naar hun respectieve moedermaatschappijen. Vanwege de gunstige goudprijs heeft Newmont positieve resultaten geboekt waardoor zij door middel van hun opbrengsten c.q. winsten in staat zijn geweest aan hun verplichtingen in het buitenland te voldoen. Deze verplichtingen waren ontstaan als gevolg van investeringen gepleegd door de moedermaatschappij in Suriname. Voor wat Suralco betreft gaat het om opbrengsten, alhoewel veel minder, verkregen vanuit het beheer en de service van de Afobakadam maar ook van verkoop en het beheer van hun vaste activa.

Per ultimo 2019 was het saldo van de betalingsbalans negatief te weten USD 207,6 miljoen. Ondanks dit negatief saldo nam de internationale reserve met 11,5 procent toe tot USD 647,5 miljoen. Deze toename moet worden toegeschreven aan de maatregel van de CBvS om de vreemde valuta kasreserve van de commerciële banken bij de CBvS aan te houden, die ook deel uitmaken van de reservepositie.

Het **financieringstekort van de overheid** vertoonde in de periode 2017-2019 een structureel oplopend karakter. Ultimo 2019 bedroeg dit tekort 18,6 procent van het BBP als gevolg van de groeiende onevenwichtigheid tussen de ontvangsten en de uitgaven.

In 2019 namen de uitgaven met ca. 137 procent toe tot SRD 12,3 miljard, terwijl de ontvangsten met slechts 7 procent stegen tot SRD 6,4 miljard.

Vanwege het tekort nam de staatsschuld toe en bedroeg SRD 22,5 miljard aan het eind van 2019. Een stijging van 20 procent t.o.v. 2018. De toename van de schuld aan de CBvS met ca. 60 procent, vnl. vanwege de verstrekte voorschotten aan de staat, en de uitgifte van de obligatie

op de internationale kapitaalmarkt zijn de voornaamste oorzaak van deze stijging. De buitenlandse schuld nam met ca. 16 procent toe en de binnenlandse schuld met ca. 31 procent t.o.v. 2018. De totale schuld BBP-ratio bedroeg 71,5 procent van het BBP.

De wet op de staatsschuld is per 6 november 2019 wederom aangepast waarbij enkele artikelen aangepast zijn. Aan de minister van financiën is extra ruimte geboden om in geval van bijzondere omstandigheden, extra uitgaven te doen. Voor deze extra uitgaven is goedkeuring bij wet vereist en moeten deze kosten en programma's opgenomen zijn in de begroting. Deze uitgaven mogen maximaal 35 procent van het BBP bedragen. Daarnaast kunnen operationele uitgaven binnenlands gefinancierd tot het percentage van de geraamde middelen van de gewone dienst van de begroting over het lopend dienstjaar.

Als gevolg van de **creatie van liquiditeiten**, welke ruim SRD 1,1 miljard bedroeg, nam de binnenlandse liquiditeitenmassa in 2019 toe met ca. 5 procent tot SRD 20,3 miljard. Deze liquiditeiten massa is inclusief de deposito's van vreemde valuta. Geldcreatie in 2019 heeft voornamelijk door de overheid plaatsgevonden om haar enorme tekort te kunnen financieren. Vanwege de minimale groei van de binnenlandse liquiditeiten massa en een redelijk stabiele wisselkoers, bedroeg het jaareinde inflatie 4,2 procent.

In 2018 was er een schaarste ontstaan aan fysieke USD als gevolg van de aanhouding van de Euro geldtransport (Euro 19,5 mln.) in april 2018 en het niet meer kunnen verschepen van Euro bankpapier naar China om deze te converteren naar USD (valutaswap). Deze schaarste was ook in 2019 merkbaar. In het laatste kwartaal van 2019 is de gemiddelde CBvS verkoopwisselkoers van de SRD ten opzichte van USD nog steeds stabiel op SRD 7,52, terwijl de Eurokoers sterk fluctueerde en vanaf december een stijgend verloop vertoonde. Bij de cambio's was er vooral in december sprake van stijgende koersen voor zowel de USD als de Euro, vanwege een verhoogde vraag als gevolg van verhoogde importen aan het eind van het jaar en een gebrekkige beschikbaarheid aan vreemde valuta.

De CBvS heeft getracht door middel van meerdere interventies in het jaar om de wisselkoers onder controle te houden. Hierdoor was de officiële wisselkoers van SRD 7,52 voor 1 USD in 2019 vrij stabiel.

Hoofdstuk 2. Aanpassingen wet op de staatsschuld tot en met 2019

De Wet op de Staatsschuld van 19 maart 2002 (SB 2002 no 27) is het institutioneel kader voor schuldbeheer. Vanaf 2011 en ook in 2019 zijn er een aantal aanpassingen gepleegd in de oorspronkelijke wet. De aanpassingen zijn in tabel 2.1 gepresenteerd.

Volgens de wet is de minister van Financiën de enige autoriteit die namens de Staat bevoegd is om schulden aan te gaan, terwijl het Bureau voor de Staatsschuld belast is met het beheer van de volledige buitenlandse en binnenlandse schuldportefeuille, inclusief alle niet getrokken middelen op leenovereenkomsten en verstrekte overheidsgaranties.

Enkele belangrijke punten in de oorspronkelijke wet zijn:

- Definitie Bruto Staatsschuld in artikel 1 lid i: *“het totaal van uitstaande rechtsgeldig tot stand gekomen schuldverplichtingen ten laste van de Staat, daaronder begrepen de nog niet opgenomen bedragen van gecontracteerde schuld, alsmede achterstallige renten en kosten, zowel van die welke een delgingsverplichting van de Staat inhouden, als van die welke een waarborgverplichting van de Staat inhouden”*.
- Registratie van alle leenovereenkomsten dienen geregistreerd te worden bij de Rekenkamer om deze rechtsgeldig te verklaren.
- Obligoplafond (expliciete het leningenplafond) voor de Staatsschuld is gesteld op maximaal 60 procent van het BBP, waarvan de buitenlandse schuld niet meer dan 45 procent en de binnenlandse schuld niet meer dan 15 procent van het BBP mag zijn. De wet geeft expliciet aan welk BBP-cijfer gebruikt moet worden bij het berekenen van de schuld-BBP ratio te weten: het uitgegeven BBP van het meest recent kalenderjaar van ABS. De wet geeft ook aan welke wisselkoersen gebruik moeten worden voor het omzetten van vreemde valuta schulden in de lokale munteenheid, en wel de CBvS wisselkoersen van de laatste bankdag van het kalenderjaar waarop het BBP betrekking heeft.

Tabel 2.1 Overzicht aanpassingen Wet op de Staatsschuld

Nr.	Datum	Artikel	Beschrijving (belangrijkste) aanpassingen	Motivatatie voor aanpassing in de Memorie van Toelichting
1.	12 jan. 2011	3 lid 1 en 2	<u>Aanpassing obligoplafond binnenlandse en buitenlandse schuld:</u> * van 15 procent en 45 procent van het BBP * naar 25 procent en 35 procent van het BBP	Overschrijding wettelijke obligoplafond binnenlandse schuld vanaf juni 2010.
2.	25 apr. 2016	1 lid i, j	<u>Aanpassing bruto Staatsschuld definitie:</u> * geen onderdeel meer van schuldpositie: niet opgenomen bedragen van gecontracteerde schuld * onderdeel van schuldpositie: niet alle waarborgverplichtingen, maar slechts de afgeroepen waarborgverplichtingen	De wet moet voldoen aan internationale gangbare normen voor het definiëren en doen vaststellen van de Staatsschuld.
3.	12 dec. 2016	3 lid 5	<u>Verlenen van toestemming tot overschrijding/ afwijking obligoplafond:</u> * Minister van Financiën mag een lening aangaan voor USD 235 miljoen bij China Eximbank voor de ontwikkeling van de infrastructuur en mag afwijken van vastgestelde (buitenlandse) obligoplafond.	Dalian 4 lening t.b.v. de infrastructuur is belangrijk voor de ontwikkeling van bepaalde gebieden en voor welvaart. Toestemming tot afwijking gevraagd omdat het totale obligoplafond onder druk is komen te staan.

Nr.	Datum	Artikel	Beschrijving (belangrijkste) aanpassingen	Motivatie voor aanpassing in de Memorie van Toelichting
4.	29 dec. 2016	3 lid 5	<u>Verlenen van toestemming tot overschrijding/afwijking obligoplafond:</u> * Minister van Financiën mag lening aangaan voor USD 94.467.581,61 bij China Eximbank voor nationale breedband netwerkproject en mag afwijken van vastgestelde (buitenlandse) obligoplafond.	Lening is voor ontwikkeling nationale breedband netwerk.
5.	3 feb. 2017	3- verwijz. naar aan- passing wet 25 apr 2016.	<u>Nieuw artikel 3a toegevoegd:</u> * In een periode van negatieve groei van het nominaal BBP en/of stijging van de wisselkoers, mag overschrijding van artikel 3 lid 1,2 en 4 plaatsvinden en goedkeuring hiervoor worden gegeven o.b.v. lid 5. * De Minister mag alleen schuldverplichtingen aangaan ter financiering van kosten en programma's op de vigerende begroting met binnenlandse en buitenlandse financieringen, waardoor totale schuldverplichting niet > mag zijn dan het begrotingstekort. * <u>Begrotingstekort mag:</u> - in het 1 ^{ste} jaar (2017) niet > 6,5 procent v/h BBP - in de 2 ^{de} -5 ^{de} jaar (2018-2021) niet > 5 procent v/h BBP - na het 5 ^{de} jaar (2021), bij overschrijding van obligoplafond, mag niet meer in een schuldverplichting worden voorzien. Anders moet o.b.v. artikel 3 lid 5 toestemming a/h Parlement gevraagd worden. * Financiering van operationele uitgaven op de begroting kan geschieden d.m.v. binnenlandse financiering tot een 10 procent van de gewone dienst van de begroting zoals dat aangegeven is in (artikel 21 van) de bankwet.	Het treffen van concrete voorzieningen voor specifieke omstandigheden o.m. negatieve groei van het nominaal BBP en/of stijging van de wisselkoers en de effecten daarvan op de Staatsschuld is nodig, omdat zonder dat er nieuwe schuldverplichtingen opgenomen of getrokken worden, de wettelijk vastgestelde obligoplafonds boven de wettelijke bepaling zullen komen te liggen.
6.	6 nov. 2019	3a, toevoeg ing 4 - verwijz. naar aanpas. wet 3 feb 2017. Aanpas. 4, 5, 9, 10, 15, 20, 25, 26,27 - verwijz. naar wet 19 mrt 2002.	<u>Artikel 1 A- aanpassing 3a wetswijziging 2017:</u> * De Minister mag alleen schuldverplichtingen aangaan ter financiering van kosten en programma's voor dat begrotingsjaar. * Lid 4 wordt toegevoegd aan artikel 1: Indien er bijzondere omstandigheden zijn voor extra uitgaven op de begroting, mag meer geleend worden dan het begrotingstekort van 6,5 procent (in 2017) en 5procent (2018-2021) van het BBP, waarbij extra leningen het obligoplafond tot 35 procent mogen overschrijden. <u>Artikel 1 B- aanpassingen artikel 4 in wet 2002:</u> * Een geldelijke schuldverplichting mag niet boven het obligoplafond komen, mits toestemming is gegeven in artikel 3 lid 5 en 3a. <u>Artikel 1 C, D, E, F, G, H, I- aanpassingen artikelen in wet 2002:</u> * C: artikel 5 lid 2, artikel 9 lid 1: de directe aansprakelijkheid van de Minister voor overschrijding en strafmaatregelen in artikel 25 lid 1, 2 komen te vervallen.	Vanwege de crisis vanaf 2015, heeft de overheid maatregelen genomen afgestemd op het tempo van economisch herstel, om uitgaven te bezuinigen. De wijziging van de Wet op de Staatsschuld van 2017 in artikel 3a was nodig om de negatieve groei van het BBP en stijgende wisselkoers op te vangen. In de praktijk blijkt dat dit <u>artikel verduidelijking en verdere regeling behoeft. Dit is in de memorie van toelichting uitgewerkt:</u> * Artikel 1 A: Wanneer de begrenzing van nieuwe schuldverplichtingen o.b.v. 6,5 procent -5 procent het begrotingstekort niet overschrijdt, het eventuele saldo gecumuleerd kan worden met de aan de Minister gegeven ruimte voor schuldverplichtingen voor het/de volgend(e) begrotingsjaar(en). Extra uitgaven in lid 4 refereert naar o.a. een noodtoestand of verkiezingen. * Artikel 1 B: Bij beide overschrijdingen is goedkeuring nodig.

		* D: artikel 9 lid 3: de persoonlijke aansprakelijkheid van degene die schuldverplichtingen boven de gestelde norm is aangegaan, komt te vervallen. * E: artikel 10: toevoeging 10 a - de Minister moet bij de indiening van de staatsbegroting een schuldsaneringsplan toevoegen om de schuld terug te brengen onder het obligoplafond of hoe de overschrijding onder de 35procent wordt gehouden. Het plan moet goedgekeurd worden door de DNA. * F: artikel 15: het Bureau voor de Staatsschuld zorgt voor de <i>officiële</i> (toevoeging) publicatie van de Staatsschuld. * G: artikel 20 –: Bij de uitvoering van de wet is eenieder verplicht tot geheimhouding en mag bedoelde persoon geen handelingen verrichten om (i.p.v. enig voordeel) – enig onrechtmatig voordeel te trekken. * H: artikel 25: strafbepalingen verwijzen alleen naar artikel 20 en straffen zijn verminderd. * I: artikel 26 en 27: Gewezen bewindslieden en vervolging en verjaring komen te vervallen.	* Artikel I C, D, H, I: aanpak van bepaalde handelingen zijn reeds gewaarborgd in het Wetboek van Strafrecht en de anti-corruptie wet en in de Wet In Staat van Beschuldiging en Vervolging Politieke Ambtsdragers. * Artikel I E: Schuldsaneringsplan moet verschillende scenario's bevatten m.b.t. het terugbrengen van de Staatsschuld en wordt jaarlijks aangepast.
--	--	--	---

Bron: VSB-rapport, De ontwikkeling van overheidsfinanciën en staatsschuld in de afgelopen jaren, 2020.

Hoofdstuk 3. Ontwikkeling binnenlandse staatsschuld

De uitstaande binnenlandse staatsschuld is per eind 2019 met ruim 31 procent gestegen ten opzichte van 2018 en bedroeg SRD 7,5 miljard. Het aandeel van de korte termijnschulden in de totale binnenlandse schuld bedraagt ca. 38 procent (SRD 2,9 miljard). Gesteld kan worden dat de overheid een relatief lage herfinancieringsrisico loopt, aangezien minder dan de helft van het binnenlandse schuld portefeuille binnen maximaal een jaar afgelost moet worden.

Tabel 3.1: Uitstaande binnenlandse schuld 2017 - 2019 op kasbasis

Omschrijving	2017	2018	2019
Schuld naar crediteur	<i>In 1000 SRD</i>		
Schuld Centrale Bank van Suriname	2.360.893	2.343.064	3.638.274
Schuld algemene banken	2.182.425	2.611.288	2.974.642
<i>vv. afgeroepen garanties</i>	445	0	0
Schulden particuliere sector	896.557	810.135	926.676
Totale binnenlandse schuld, definitie Wet	5.439.875	5.764.487	7.539.593
Totale effectieve binnenlandse Staatsschuld in SRD	5.439.875	5.764.487	7.539.593
Groei in procenten	29,3%	6,0%	30,8%
Schuld-BBP ratio's			
Wettelijke Obligoplafond	25%	25%	25%
Binnenlandse schuld- BBP ratio, wettelijke definitie	20,2%	19,3%	23,8%
Binnenlandse schuld- BBP ratio, internationale definitie	20,2%	19,3%	23,8%
Schuldenlast:			
Interest betalingen	239.355	324.542	241.472
Aflossingen	347.184	629.992	434.267
Totaal	586.539	954.534	675.739
Memorandum items			
Gehanteerde BBP lopende marktprijzen in duizend SRD	26.893.278	29.821.678	31.732.343
Gehanteerde wisselkoers SRD/USD	7,52	7,52	7,52
Gehanteerde wisselkoers SRD/USD, intern. definitie	7,52	7,52	7,52

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

De stijging van de binnenlandse schuld in dit jaar kan toegeschreven worden aan de vele nieuwe leningen die aangegaan zijn in dit jaar welke volledig getrokken zijn. In totaal zijn er tien leningen getekend met lokale crediteuren, waarvan zeven met de commerciële banken. De rest is aangegaan met de private sector voor het financieren van infrastructurele werkzaamheden. De instroom van financiering ultimo 2019 als gevolg van deze leningen bedroeg SRD 838,3 miljoen, vermeldenswaard is dat ca. 98 procent van deze middelen in vreemde valuta getrokken zijn en ook voor korte termijn. Deze financieringen leggen, vanwege het wisselkoersrisico die zij met zich meebrengen, extra druk op de operaties van de overheid. De totale nieuwe financiering vanuit de commerciële banken in dit jaar waren allemaal ter

dekking van begrotingsuitgaven. De gemiddelde rentevoet en looptijd van deze nieuwe leningen zijn respectievelijk 5,1 procent en 2,3 jaren.

Tabel 3.2 Leningen met lokale banken

Omschrijving	Datum	Crediteur	Bedrag	Looptijd	Interest
Begrotingssteun	26-4-2019	HKB	€ 40 mln.	6 mnd.	1%
Begrotingssteun	29-5-2019	VCB	€ 40 mln.	6 mnd.	1%
Aankoop dienstvoertuigen	11-6-2019	RBS	\$ 10 mln.	7 jr.	6%
Begrotingssteun	5-8-2019	TBA	\$ 0,95 mln.	1 jr.	5%
Begrotingssteun	6-8-2019	TBA	\$ 0,95 mln.	1 jr.	5%
Begrotingssteun	26-8-2019	TBA	\$ 0,95 mln.	1 jr.	5%
Aankoop onroerend goed	30-12-2019	HKB	€ 11 mln.	5 jr.	5%

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

In januari 2019 heeft de overheid op basis van artikel 21 van de bankwet voorschotten voor SRD 670,1 miljoen opgenomen bij de CBvS. Deze voorschotten zijn in augustus van hetzelfde jaar omgezet in nieuwe voorschotten voor SRD 648,8 miljoen. Het opnemen van voorschotten bij de CBvS was in het tweede kwartaal van 2016 middels een overeenkomst tussen de Minister van Financiën en de Governor van de CBvS stopgezet. Sindsdien waren er geen voorschotten meer verstrekt aan de staat.

Om de rentevoet en indirect ook de geldhoeveelheid te beïnvloeden maar ook om de openmarkt operaties te stimuleren heeft de CBvS in het laatste kwartaal van 2019 een aantal schatkistpapieren van de commerciële banken overgenomen. Dit voor een totaalbedrag van SRD 646,4 miljoen. Met deze ontwikkelingen is de korte termijnschuld van de staat bij de CBvS fors toegenomen met 143 procent tot SRD 1.318,1 miljoen. Als gevolg van deze arrangement is de totale uitstaande schuld aan de commerciële banken afgenomen.

In 2019 zijn twee leningen die aangegaan waren bij de private sector afgewikkeld. Deze schulden waren t.b.v. het herinrichten van de Nieuw weergevondenweg (Caremco) en voor asfalteringswerkzaamheden aan enkele wegen in diverse woonwijken en districten (Tjongalanga).

Tabel 3.3 leningen met de particuliere sector

Omschrijving	Datum	Crediteur	Bedrag	Looptijd	Interest
Droge-en natte werkzaamheden	27-9-2019	Djojo N.V.	SRD 12,7 mln.	3 jr. en 3 mnd.	9%
Droge- en natte werkzaamheden	27-9-2019	S. Main	SRD 45,7 mln.	3 jr. en 3 mnd.	9%
Herbestrating werkzaamheden	17-12-2019	Pahlad N.V.	\$ 5,2 mln.	3 jr.	5%

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

De compositie van de uitstaande binnenlandsschuld zag er per eind december 2019 als volgt uit:

- SRD 4,7 miljard (62,1%)
- USD 252,1 miljoen (25,0%)
- Euro 115,9 miljoen (12,9%)

Hoofdstuk 4. Ontwikkeling buitenlandse staatsschuld

De buitenlandse schuld is per december 2019 met ca. 16 procent gestegen ten opzichte van december 2018. De totale trekking over het jaar 2019 bedroeg USD 357,7 miljoen, waarvan het grootste deel van USD 165,3 miljoen (46,2%) getrokken is op commerciële leningen. De trekkingen op de bilaterale- en multilaterale leningen waren respectievelijk USD 138,3 miljoen om USD 54,1 miljoen. De totale schuldenlast bedroeg USD 174,4 miljoen. In tabel 4.1 wordt er een weergave gepresenteerd van de uitstaande schuld per eind 2019 naar crediteur type.

Tabel 4.1: Uitstaande buitenlandse schuld 2017 - 2019 op kasbasis

Crediteur	2017	2018	2019
	<i>In 1000 USD</i>		
Multilateraal	636.800	619.122	636.175
Bilateraal	344.221	411.426	522.260
Commercieel	701.656	685.333	828.655
Totale buitenlandse Staatsschuld, definitie Wet	1.682.677	1.715.881	1.987.090
Totale buitenlandse Staatsschuld in SRD, definitie Wet	12.653.731	12.903.421	14.942.916
Totale effectieve buitenlandse Staatsschuld in SRD	12.653.731	12.903.421	14.942.916
Groei in procenten	18,0%	2,0%	15,8%
Schuld-BBP ratio's			
Wettelijke Obligoplaafond	35%	35%	35%
Buitenlandse schuld- BBP ratio, wettelijke definitie	47,1%	43,3%	47,1%
Buitenlandse schuld- BBP ratio, internationale definitie	47,1%	43,3%	47,1%
Schuldenlast betalingen			
Interest betalingen en bijkomende kosten	82.178	91.273	92.939
Aflossingen	53.720	139.297	81.415
Totaal	135.898	230.570	174.354
Memorandum items			
Gehanteerde BBP lopende marktprijzen in duizend SRD	26.893.278	29.821.678	31.732.343
Gehanteerde wisselkoers SRD/USD, definitie Wet	7,52	7,52	7,52
Gehanteerde wisselkoers SRD/USD, intern. definitie	7,52	7,52	7,52

Bron: Bureau voor de Staatsschuld, CBvS, Min. O.W.C, Algemene Banken, ABS

De uitstaande buitenlandse schuld bedroeg ultimo 2019 ruim USD 2,0 miljard, hiervan was USD 0,37 miljoen achterstallige betalingen. Het aandeel van de betalingen die per ultimo 2019 binnen een jaar voldaan moeten worden is gelijk aan 2,8 procent van de totale uitstaande schuld. Dit geeft aan dat het buitenlands schuld portefeuille een relatief lage financieringsrisico draagt.

Tabel 4.2: Buitenlandse leningen aangegaan in 2019

Omschrijving	Datum	Crediteur	Bedrag	Looptijd	Rente
Kredietovereenkomst	29-1-2019	India	USD 15 mln.	12 jaren	libor 6 mnd. + 1,5%
Rampbeheersing	12-3-2019	IADB	USD 30 mln.	25 jaren	libor 3 mnd.
Afwateringswerkzaamheden	11-4-2019	WB	USD 35 mln.	30 jaren	libor 6 mnd. + 1,4%
Aankoop van diverse goederen	5-4-2019	ITFC	USD 25 mln.	6 mnd. na elke trekking	libor 3 mnd. + 3,50%
Investeringen elektriciteitsnetwerk	4-4-2019	IsDB	USD 41,3 mln.	20 jaren	
Financiering t.b.v. de gezondheidssector	7-5-2019	IDB	EUR 2,2 mln.	5 jaren	Euribor 6 mnd. + 2,5%
Financiering t.b.v. de gezondheidssector	7-5-2019	IDB	EUR 12,5 mln.	12,5 jaren	Euribor 6 mnd. + 2,1%
Investeringen elektriciteitsnetwerk	7-8-2019	CS	EUR 57,6 mln.	13,5 jaren	Euribor 6 mnd. + 1,6%
Financiering agro-industriepark	7-8-2019	CS	EUR 8,6 mln.	7,5 jaren	Euribor 6 mnd. + 3,0%
Financiering Albina ziekenhuis	26-6-2019	Frankrijk	EUR 5 mln.	20 jaren	Euribor 6 mnd. + margin
Financiering bouwwerkzaamheden AdeKus	27-8-2019	IDB	EUR 1,7 mln.	5 jaren	Euribor 6 mnd. + 2,5%
Financiering bouwwerkzaamheden AdeKus	27-8-2019	IDB	EUR 9,4 mln.	12 jaren	Euribor 6 mnd. + 2,1%
T.b.v. de diversifiëring van de economie	25-9-2019	WB	USD 23 mln.	29 jaren en 5 mnd.	Libor 6 mnd. + 1,4%
Uitvoering rehabilitatie werkzaamheden MCP	23-9-2019	India	USD 11,3 mln.	15 jaren	Libor 6 mnd. + 1,5%
Financiering gezondheidssector	1-10-2019	OPEC	USD 6 mln.	18 jaren	4,6%
Investeringen in het elektriciteitsnetwerk	1-10-2019	OPEC	USD 26,6 mln.	18 jaren	4,6%
Investeringen in het elektriciteitsnetwerk	29-3-2019	Kuwait	KD 5 mln.	20 jaren	2,5%
Transport logistiek en concurrentievermogen	5-12-2019	IADB	USD 45 mln.	25 jaren	Libor 3 mnd. + margin
Uitbreidingswerkzaamheden J.A. Pengel internationale luchthaven	27-11-2019	China	CNY 1,4 mld.	20 jaren	2%
Obligatie lening	13-12-2019	Via Oppenheimer	USD 125 mln.	4 jaren	9,875%

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

Het buitenlandse schuld portefeuille bestaat uit de volgende valuta soorten te weten: de USD, de Euro, de renminbi, de Islamic- en Kuwait Dinar. Per eind 2019 zag de schuldcompositie, van de uitstaande schuld, naar deze valutasoorten er als volgt uit:

- USD 1,6 miljard (79%)
- EUR 122,1 miljoen (7%)

100

- CNY 1,9 miljard (14%)
- ID 0,3 miljoen

In 2019 zijn er in totaal 20 nieuwe buitenlandse leningen getekend, waarvan 10 multilaterale, 4 Bilaterale en 6 commerciële leningen. Ruim 70 procent van deze leningen heeft een variabele rentevoet. Dit brengt grote kosten risico met zich mee, aangezien de rentebetalingen zullen toenemen bij eventuele stijgingen van de rentepercentages. De leningen zijn aangegaan voor het financieren van diverse projecten, waaronder het diversifiëren van de economie van Suriname en hebben een grace periode van gemiddeld 3 jaren. In Tabel 4.2 zijn deze leningen gepresenteerd.

Suriname op de internationale kapitaalmarkt

In oktober 2016 heeft de overheid een internationale obligatielening uitgegeven ter waarde van USD 550 miljoen tegen een jaarlijks rentepercentage van 9,25 procent. Vergeleken met wat op dat moment gangbaar was op de markt kan gesteld worden dat deze rentepercentage vrij hoog was. De Amerikaanse tien jaarrente bedroeg op dat moment 1,75 procent, terwijl de Duitse tien jaarrente nagenoeg 0 procent was. De risicopremie van deze obligatielening was vrij hoog vanwege de verslechterende kredietwaardigheid van het land.

De obligatielening van USD 550 mln. is onder verschillende Rules uitgegeven op de internationale kapitaalmarkt. Het deel ter waarde van USD 166,7 miljoen is onder de Rule 144A en het ander deel ter waarde van USD 383,3 miljoen is onder de Regulation S uitgegeven¹.

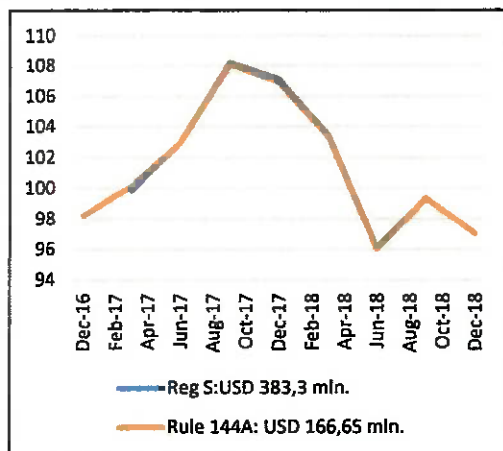
In grafiek 4.1 wordt de ontwikkeling van de prijs van beide delen van de obligatielening van USD 550 mln. weergegeven in de periode 2016-2018. Er is sprake van een gelijkwaardig verloop van de prijs van beide delen van de obligatielening van USD 550 mln.

De prijs van de obligatie heeft na een groeiperiode in het eerste halfjaar van 2017, een dalende trend vertoond vanaf het derde kwartaal van 2017.

In grafiek 4.2. wordt het verloop van de obligatielening in 2019 weergegeven. De verslechterde credit ratings van Suriname in de afgelopen jaren hebben de prijs van de obligatielening negatief beïnvloed. De outlook op de Fitch, credit rating van vreemde valuta schulden van B- verslechterde in 2019 opzichte van 2018 en wel van Stable naar Negative. Dit heeft de prijs van de obligatielening beïnvloed tot een dalend verloop. De alarmerende ontwikkelingen met betrekking tot overheidsfinanciën heeft de bezorgdheid van investeerders doen toenemen waardoor zowel de rating en daardoor ook de prijs van de obligatielening verslechterde.

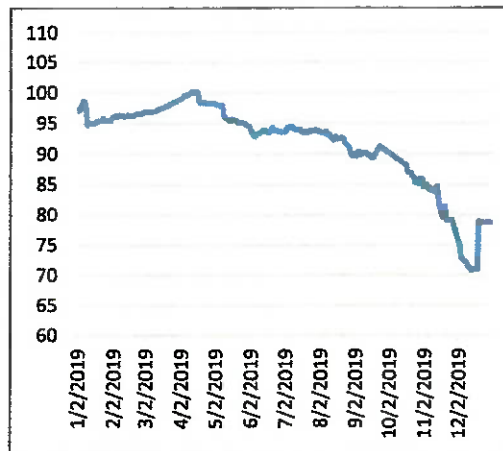
¹ De Rule 144A verwijst naar wettelijke bepalingen die wijzigingen brengen in de beperkingen die er zijn voor de aan- en verkoop van onderhandse geplaatste waardepapieren tussen gekwalificeerde instituten zonder tussenkomst van de security en exchange commissie, terwijl Regulation S betrekking heeft op wettelijke bepalingen die het mogelijk maken voor Amerikaanse en internationale niet Amerikaanse bedrijven om op een SEC-manier kapitaal aan te trekken in en buiten de Verenigde Staten van Amerika

Grafiek 4.1: Verloop prijs obligatie Lening USD 550 mln. in 2016- 2018

Bron: Luxembourg Stock Exchange

Grafiek 4.2: Verloop prijs obligatielening Reg. S USD 383,5 mln. in 2019

Bron: Luxembourg Stock Exchange

In december 2019 is via de Oppenheimer wederom een obligatielening van USD 125 miljoen uitgegeven². De rentevoet op dit instrument is 9,875 procent, terwijl de looptijd 4 jaar bedraagt en in 2023 moet worden afgelost. Deze schuld is aangegaan om aan middelen te komen voor de overname van de Afobaka krachtcentrale en operaties van Alcoa.

Omdat het de overheid gelukt was een nieuwe obligatielening ten behoeve van de overname van de Brokopondo krachtcentrale op 20 december 2019 aan te trekken op de internationale kapitaalmarkt, is de prijs van de obligatielening van USD 550 miljoen vanaf dat moment gaan stijgen aan het eind van 2019. Echter is de risicopremie (wat tot uiting komt in de rentevoet en afgeleide rendement) op de obligatieleningen van de Staat in december 2019 erg hoog.

In december 2017 had de overheid ook notes ter waarde van USD 46,5 miljoen uitgegeven op de internationale kapitaalmarkt. Deze notes hadden een looptijd van 1,5 jaren met een rentevoet van 9 procent. Deze notes werden vroegtijdig in 2018 afgelost.

² Deze obligatielening was ook uitgegeven op basis van 2 rules namelijk: USD 24,5 miljoen onder de Rule 144A en USD 100,5 miljoen onder de Regulation S. De prijs van dat gedeelte die onder de Regulation S is uitgegeven bedroeg in 2019 en 2020 respectievelijk 95 i procent en 55 i procent.

Hoofdstuk 5. Overzicht obligoplafonds en andere normen in de wet op de staatsschuld

Per ultimo 2019 bedroeg de totale wettelijk schuld op basis van de laatste informatie SRD 22.513,4 miljoen. Dit is een toename van 20,4 procent ten opzichte van 2018. Het wettelijke schuld-BBP ratio op basis van de herziene schuld- en BBP cijfers voor dat jaar was 70,9 procent, een overschrijding van ca. 11 procent. Een toename van het nominale BBP cijfer in 2019 van 6,4 procent woog niet op tegen de toename van de totale wettelijke schuld met 20,4 procent.

Bij de wetswijziging van 2017 werd toestemming gegeven om het obligoplafond van de totale schuld van 60 procent te overschrijden. De toestemming was door de wetgever verleend vanwege een periode van negatieve groei van het nominaal BBP en de stijging van de wisselkoers. Uit tabel 5.1 blijkt dat het totale wettelijke obligoplafond op basis van de gecorrigeerde schuld- en BBP cijfers voor de periode 2017-2019 overschreden was. Deze overschrijding was het gevolg van een enorme toename van buitenlandse schulden. De toename van de buitenlandse commerciële leningen vanaf 2016 hebben de buitenlandse schuld/BBP ratio sterk onder druk gezet.

Tabel 5.1. Obligoplafond 2017-2019

Ratio's	Obligoplafond	2017	2018	2019
O.b.v. eerder uitgegeven schuld- en BBP cijfers				
Buitenlandse schuld/BBP ratio	35%	61,2 %	56,1 %	57,9 %
Binnenlandse schuld/BBP ratio	25 %	25,7 %	25,3 %	28,7 %
Totale schuld/BBP ratio	60 %	86,9 %	81,4 %	86,6 %
BBP/mp en Wisselkoersen				
Gehanteerde gecorrigeerde BBP/mp in mln. SRD		20.420,2	22.977,9	25.806,0
Gehanteerde gecorrigeerde wisselkoers SRD/USD		7,49	7,52	7,52
O.b.v. laatste gecorrigeerde schuld- en BBP cijfers				
Buitenlandse schuld/BBP ratio	35%	47,1%	43,3%	47,1%
Binnenlandse schuld/BBP ratio	25%	20,2%	19,3%	23,8%
Totale schuld/BBP ratio	60%	67,3%	62,6%	70,9%
BBP/mp en Wisselkoersen				
Gehanteerde gecorrigeerde BBP/mp in mln. SRD		26.893,3	29.821,7	31.732,3
Gehanteerde gecorrigeerde wisselkoers SRD/USD		7,52	7,52	7,52

Bron: Bureau voor de Staatsschuld, ABS, CBvS

Conform de wijziging van de Wet op de Staatsschuld in februari 2017 mocht de overheid voor de periode 2017-2019 alleen schuldverplichtingen aangaan ter financiering van kosten en programma's op de vigerende begroting met als voorwaarde dat het begrotingstekort voor deze jaren niet groter mocht zijn dan 6,5 procent ultimo 2017 en 5 procent voor 2018-2021.

In plaats van het obligoplafond werd er dus een andere "fiscal rule" geïntroduceerd om overheidsfinanciën te beheren met name een beperking van het begrotingstekort.

Het begrotingstekort zoals het Ministerie van Financiën & Planning dat elk jaar opmaakt is gelijk aan alle inkomsten inclusief verwachte trekkingen op leningen minus alle uitgaven inclusief aflossingen op schulden.

Bij het begrote financieringstekort dat afgeleid wordt van het begrotingstekort, worden begrote trekkingen en aflossingen op schulden buiten beschouwing gelaten, omdat deze onderdelen per saldo gezien worden als financieringsitems. De Staatsschuld zal in principe toenemen met het financieringstekort van de overheid en niet met het begrotingstekort.

In tabel 5.2. is de nieuwe “fiscal rule” geëvalueerd, waarbij op basis van begrotings- en gerealiseerde data van het Ministerie van Financiën & Planning, de tekorten gepresenteerd zijn.

Tabel 5.2. Begrotings- en financieringstekorten op kasbasis in 2017-2019

	2017	2018	2019
Gewijzigde begrotingscijfers:			
Begrotingstekort in mln. SRD	1.742	1.367	1.640
Begrotingstekort in procent BBP	6,5 %	4,7%	5,0%
Afgeleide financieringstekort in mln. SRD	2.697	1.964	6.075
Afgeleide financieringstekort in procent BBP	10,1 %	6,8%	18,6%
Realisatie cijfers:			
Financieringstekort in mln. SRD*	2.107,5	2.028,2	5.843,0
Financieringstekort in procent BBP	7,8%	6,8%	18,6%
Per saldo toename van buitenlandse schuld in mln. SRD*	983,4	327,1	2.034,8
(= trekkingen minus aflossingen)			
Per saldo toename van binnenlandse schuld in mln. SRD**	1.232,3	360,5	1.770,1
Afgeleide geschatte begrotingstekort in mln. SRD	-108,2	1.340,6	2.034,8
Afgeleide geschatte begrotingstekort in procent BBP	- 0,4%	4,5%	6,5%
Toegestane begrotingstekort in procent BBP	6,5%	5,0%	5,0%
Toegestane begrotingstekort in mln. SRD	1.748,0	1.491,1	1.574,2
Memorandum items:			
Geschatte BBP in de desbetreffende Financiële Nota in mln. SRD (SPS - schatting)	26.672	28.777	32.717
Gerealiseerde BBP van ABS in mln. SRD	26.893	29.822	31.483

Bron: Financiële Nota's 2018, 2019, 2020, Government Finance statistics 2015-2019 gepubliceerd op 28 juni 2019 & Overheidsfinanciën gepubliceerd op 30 oktober 2020. ABS en bewerkingen Bureau voor de Staatsschuld

* van het Ministerie van Financiën & Planning

** De per saldo toename van de binnenlandse schuld op kasbasis is op basis van de schuldstatistieken van het Bureau voor de Staatsschuld het resultaat van opgenomen trekkingen minus aflossingen. Koersverschillen beïnvloeden ook dit saldo.

Uit de tabel blijkt dat de nieuwe “fiscal rule” van de beperking van het begrotingstekort van 5 procent voor 2018 en 2019 wel gerealiseerd was voor deze jaren, want de “fiscal rule” was niet overschreden. Voor 2017 is er zelfs een overschot. Initieel was de “fiscal rule” voor 2018 overschreden met 3,5 procent punten. Echter is deze na toepassing van het aangepaste BBP cijfer over 2018 gecorrigeerd en kwam onder het toegestane tekort te staan. Het BBP cijfer over 2018 nam met ca. 16 procent toe t.o.v. het eerder uitgegeven cijfer door ABS.

Bij de aanpassing van de Wet op de Staatsschuld van 6 november 2019 was aangegeven dat bij bijzondere omstandigheden voor extra uitgaven op de begroting, er meer geleend mag worden dan het begrotingstekort van 6,5 procent (in 2017) en 5 procent (2018-2021) van het BBP, waarbij extra leningen het obligoplaafond tot 35 procent mogen overschrijden.

In de Memorie van Toelichting op dit artikel in de wetswijziging was verder uitleg gegeven. Er werd hierbij verklaard dat wanneer de begrenzing van nieuwe schuldverplichtingen o.b.v. 6,5 procent en 5 procent het begrotingstekort niet overschrijdt, het eventuele saldo gecumuleerd kan worden met de aan de Minister gegeven ruimte voor schuldverplichtingen voor het/de volgend(e) begrotingsjaar(en). Extra uitgaven in lid 4 refereert naar o.a. een noodtoestand of verkiezingen. Bij de aanpassing van de Wet op de Staatsschuld in november 2019, is de overschrijding van de nieuwe “fiscal rule” in 2019 opgevangen.

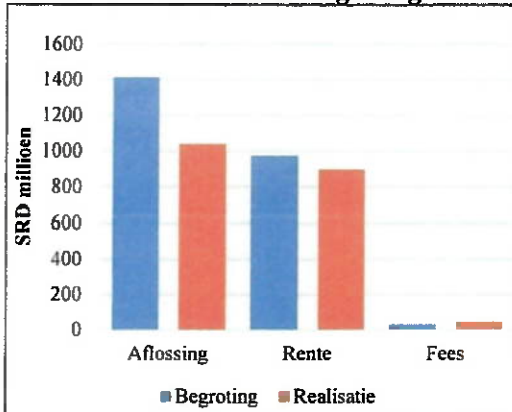
Hoofdstuk 6. Schuldenlast betalingen: begroting vs. realisatie

In artikel 156 uit de grondwet is de wijze van voorbereiding, opstelling en uitvoering van de begroting vastgesteld. De begroting wordt jaarlijks opgemaakt en treedt in werking per 1 januari van het dienstjaar waarop deze betrekking heeft, ook al is zij daarna afgekondigd. Indien dit niet is geschied, geldt dan de begroting van het voorafgegangene jaar als beheers grondslag.

Op basis van dit artikel is de staatsbegroting 2019 opgesteld. Deze wet is op 1 oktober 2018 ingediend en op 6 juni 2019 goedgekeurd met 28 stemmen voor en 14 tegen (SB 2019 No. 95).

Op de begroting van 2019 was door het ministerie van financiën, voor de afwikkeling van de binnen- en buitenlandse schuld totaal SRD 2,4 miljard opgenomen. Voor aflossingen was SRD 1,4 miljard opgenomen en voor rente en fee's respectievelijk SRD 973,5 miljoen om SRD 43,3 miljoen. De begroting zoals ingediend door het bureau voor de staatsschuld bedroeg voor de totale schuld SRD 2,4 miljard. Voor aflossing was er SRD 1,4 miljard begroot, voor rente SRD 973,6 miljoen en voor fee's SRD 30,3 miljoen. Deze begroting wordt vastgesteld o.b.v. de uitstaande schuld en financieringsvoorwaarden zoals opgenomen in het **contract**. Desondanks was dus SRD 12,7 miljoen meer opgenomen op de begroting door het ministerie van financiën. Ondanks de goedgekeurde begroting lichtelijk meer was dan ingediend door het bureau, bleek aan het eind van 2019 dat er sprake was van onder realisatie. De totale werkelijke schuldafwikkeling bedroeg totaal ca. SRD 2,0 miljard, welke een realisatie van 83 procent is. Ruim SRD 446 miljoen is hiermee minder betaald dan begroot.

Grafiek 6.1: Schuldenlastbegroting vs. realisatie in 2019

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

Voor wat de buitenlandse schuld betreft is 96 procent van de schuldenlastbegroting gerealiseerd. Bij de binnenlandse schuld zag de realisatie t.o.v. de begroting er als volgt uit:

- Binnenlandse bedrijven: 90 procent
- Schatkistpapier: 77procent
- Algemene banken: 45 procent
- Centrale bank: 0 procent

Vanwege de preciaire situatie met betrekking tot overheidsfinanciën werden eerst de buitenlandse schulden afgelost.

Bij de verrekening van binnenlandse schulden werd er prioriteit gegeven aan de infrastructurele projecten. Uitbetaling moest stagnatie van de projecten voorkomen, zodat de economische bedrijvigheid ook gestimuleerd kon worden. De andere crediteuren/schuldinstrumenten kwamen nadien aan bod.

Hoofdstuk 7. Toegekende credit ratings aan Suriname

De kredietwaardigheid van een land is bepalend voor de prijs bij het uitgeven van een obligatie op de internationale kapitaalmarkt. Dit is ook het geval geweest bij de obligatie uitgegeven in 2019. Op basis van de uitgegeven kredietwaardigheid van Fitch in 2019 is de interest verhoging te merken ten opzichte van de rente die bepalend was voor de obligatie uitgegeven in 2016.

Tabel 7.1. Toegekende credit ratings

Credit Rating Agency	2016	2017	2018	2019
Foreign Currency Rating				
Standard & Poor's	B+/Negative/B	-	-	
Fitch Ratings	B+/Negative/B	B-/Negative/B	B-/Stable/B	B-/Negative/B
Moody's Investors Services	B1/Stable	-	B2/Negative	
Local Currency Rating				
Standard & Poor's	BB-/Negative/B	-	-	
Fitch Ratings	B+/Negative/B	B-/Negative/B	B-/Stable/B	B-/Negative/B
Moody's Investors Services	B1/Stable	-	B2/Negative	

In 2019 is Suriname allen door Fitch Ratings beoordeeld. Dat vond 2 keren plaats, en wel in augustus en september 2019. Op 9 september 2019 bevestigde Fitch Ratings dat de beoordeling voor de lokale- als ook de vreemde valuta schuld op lang termijn een oordeel van B- en de korte termijnschuld van beide valuta's B. De vooruitzichten van schulden van beide valuta's heeft Fitch Ratings aangepast tot een negatief beoordeeld. In 2018 was de outlook op de rating nog stabiel. De uitgegeven obligaties worden ook door de credit rating bureaus beoordeeld. In tabel 7.1. is een overzicht van de toegekende credit ratings vanaf 2016 waar te nemen.

De oorzaken, volgens Fitch Ratings, van een verlaging van de beoordeling waren de grote overheidstekorten en financieringsbehoeften voor verhoogde uitgaven, met name uit hoofde van de te houden verkiezingen in mei 2020. De verwachting op dat moment was dat het zou leiden tot een verhoogde schuld en schuld-BBP ratio. Een verhoogde schuld zou tevens het risico van monetaire financiering vanuit de Centrale Bank van Suriname vergroten, waardoor de onevenwichtigheid in de Surinaamse economie nog meer vergroot worden.

BIJLAGEN

Bijlage 1. Geselecteerde artikelen uit de Wet op de Staatsschuld (SB 2002 No.27)**Artikel 1 lid i en j (zoals gewijzigd per 25 april 2016; SB 2016 No. 63):**

- i. Bruto Staatsschuld: het totaal van uitstaande rechtsgeldig tot stand gekomen schuldverplichtingen ten laste van de Staat, daaronder begrepen de uitstaande lopende schuld alsmede achterstallige renten en kosten, zowel van die welke een delgingsverplichting van de Staat inhouden, als van die welke een waarborgverplichting van de Staat inhouden;
- j. Netto Staatsschuld: de bruto Staatsschuld minus de geldelijke vorderingen van de Staat die in het lopende dienstjaar opeisbaar zijn, voor zover de vorderingen niet behoren tot de lopende inkomsten van de gewone dienst der Staatsbegroting.

Artikel 2: Samenstelling van de Staatsschuld

- 1. De bruto en de netto Staatsschuld worden onderverdeeld in een binnenlandse en een buitenlandse schuldcomponent.
- 2. Tot de binnenlandse Staatsschuld worden de geldelijke schuldverplichtingen aan ingezetenen gerekend, luidende in Surinaamse munt of in een andere muntaanduiding, met inbegrip van waarborgverplichtingen.
- 3. Tot de buitenlandse Staatsschuld worden de geldelijke schuldverplichtingen aan niet-ingezetenen gerekend, luidende in een andere muntaanduiding dan de Surinaamse, dan wel in Surinaamse munt, met inbegrip van waarborgverplichtingen.
- 4. De binnenlandse en de buitenlandse Staatsschuld worden naar de resterende looptijd der afzonderlijke schuldverplichtingen onderscheiden in: vlottende schuld en vaste schuld.
 - a. Tot de vlottende Staatsschuld behoren de binnenlandse en buitenlandse geldelijke schuldverplichtingen, die naar de toestand op 1 januari opeisbaar zijn of opeisbaar worden in het lopende kalenderjaar.
 - b. Tot de vaste Staatsschuld behoren de binnenlandse en de buitenlandse geldelijke schuldverplichtingen, die naar de toestand op 1 januari niet opeisbaar zijn of niet opeisbaar worden in het lopende kalenderjaar, alsmede de waarborgverplichting.

Artikel 3: Obligoplafonds:

1. Het obligoplafond voor de bruto binnenlandse Staatsschuld is het nominaal bedrag in Surinaamse munt uitgedrukt, dat gelijk is aan 15 procent van het nominaal bruto binnenlands product, op miljoenen guldens nauwkeurig afgerond.
2. Het obligoplafond voor de bruto buitenlandse Staatsschuld is het nominaal bedrag in Surinaamse munt uitgedrukt, dat gelijk is aan 45 procent van het nominaal bruto binnenlands product, op miljoenen guldens nauwkeurig afgerond.
3. Van geldbedragen luidende in vreemde muntaanduiding wordt de equivalente waarde in Surinaamse munt becijferd tegen de wisselkoersen volgens de notering van de Centrale Bank van Suriname op de laatste bankdag van het kalenderjaar waarop het nominaal bruto binnenlands product betrekking heeft.
4. Het obligoplafond voor de totale bruto Staatsschuld is het nominaal bedrag in Surinaamse munt uitgedrukt, dat gelijk is aan de som van de obligoplafonds voor de bruto binnenlandse en de bruto buitenlandse Staatsschuld en overeenstemt met 60 procent van het nominaal bruto binnenlands product, op miljoenen guldens nauwkeurig afgerond.
5. Voor overschrijding van een obligoplafond geldend krachtens de leden 1, 2 en 4 van dit artikel is goedkeuring bij wet vereist.

Herziening Artikel 3 lid 1 en 2 (SB 2011 No.5- Artikel 1):

- A. In artikel 3 lid 1 wordt de zinsnede "15 procent" vervangen door "25 procent".
- B. In artikel 3 lid 1 wordt de zinsnede "45 procent" vervangen door "35 procent".

Artikel 15: Taken van het Bureau voor de Staatsschuld

Onder de verantwoordelijkheid van de Minister, heeft het Bureau het operationeel beheer van de Staatsschuld tot taak, welke taak omvat:

- a. het ontwikkelen en uitwerken van de strategie voor het schuldbeheer van de Staat, afgestemd op de Staatsbegroting;
- b. het voeren van de centrale administratie van de Staatsschuld in de meest ruime zin, waaronder mede het aanbieden van de in artikel 6 lid 1 bedoelde schulddocumenten ter registratie aan de Rekenkamer;
- c. het verzorgen van uitgaven van staatsleningen en schatkistpapier door middel van openbare inschrijvingen;
- d. het verrichten van geld- en kapitaalmarktoperaties inzake schatkistpapier;

- e. het verrichten van betalingen van renten en aflossingen in het kader van de schuldendienst van de Staatsschuld, en de nakoming van andere met de Staatsschuld samenhangende verplichtingen;
- f. het houden van schuldregisters en rekeningenstelsels betreffende de Staatsschuld overeenkomstig voorschriften bij wet, en het vervullen van de daarbij nodige verrichtingen, waaronder de afgifte van fysieke documenten als bewijs van inschrijving;
- g. het zorgdragen voor de informaticasystemen inzake de Staatsschuld;
- h. het samenstellen van de documenten voor de verantwoordingen bedoeld in artikel 7;
- i. het verzorgen van publicaties over de Staatsschuld, waaronder die voorgeschreven in artikel 8 lid 1.

Artikel 23: Jaarverslag van het Bureau

1. De Administrateur-Generaal maakt jaarlijks vóór 1 juli een jaarverslag op van de verrichtingen van het Bureau in het voorafgaande boekjaar.
2. Het jaarverslag bevat onder meer:
 - een uiteenzetting van de ontwikkeling van de bruto Staatsschuld gedurende het verslagjaar;
 - een overzicht van de omvang en de samenstelling daarvan aan het einde van het verslagjaar en van tenminste de twee voorafgaande jaren;
 - een verkorte balans per 31 december van het boekjaar onder verslag, alsmede een verkorte winst- en verliesrekening over dat boekjaar.
3. Het College van Beheer keurt het jaarverslag goed.
4. De Administrateur-Generaal doet aan de Hoge Colleges van Staat een exemplaar van het goedgekeurde verslag toekomen. Het jaarverslag wordt door de Administrateur-Generaal openbaar gemaakt.

Artikel 23: Memorie van Toelichting

Het goedgekeurde jaarverslag van de Administrateur-Generaal zal het document zijn waarmee aan het grote publiek omstandig bekendheid wordt gegeven over de ontwikkelingen, de omvang en de samenstelling van de Staatsschuld.

Via dit document wordt de Staatsschuld voor iedere belangstellende doorzichtig, transparant gemaakt. Daarin moet worden aangegeven hoe de realisatie van het begrotingstekort en de groei dan wel de reductie van de Staatsschuld zich verhouden tot de doelstellingen die van tevoren voor de verslagperiode waren gesteld. Het verslag zal ook gewag maken van de nieuwe doelstellingen voor het begrotingstekort en de schuldontwikkeling van de daarna volgende verslagperiode. Het jaarverslag bevat tevens een verkorte versie van de balans en de winst en

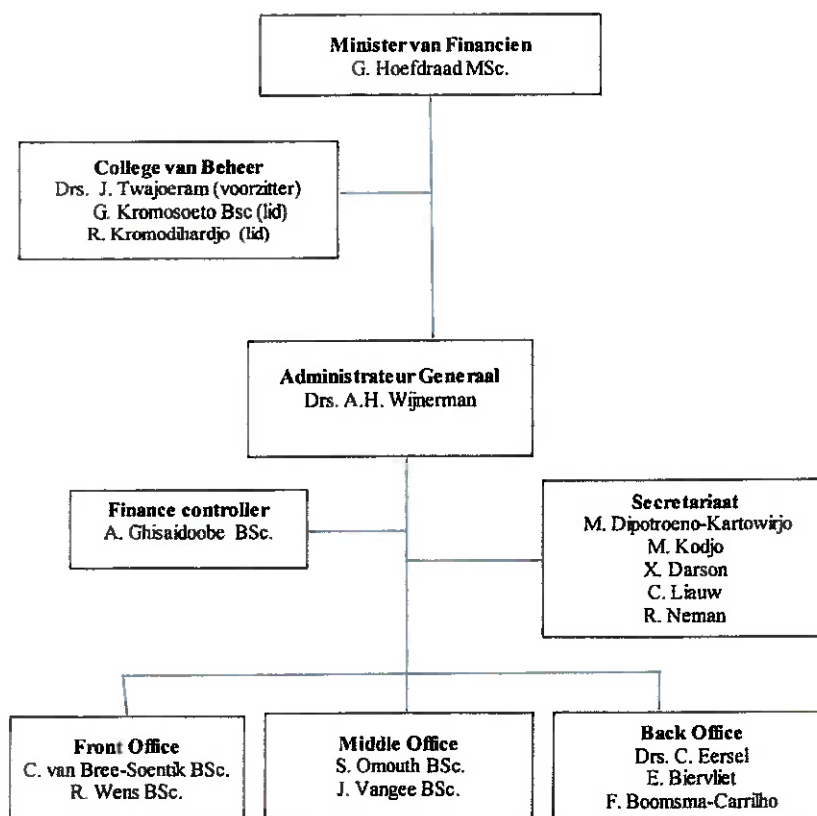
verliesrekening van het Bureau voor de Staatsschuld, zoals deze zijn goedgekeurd en vastgesteld over het jaar onder verslag.

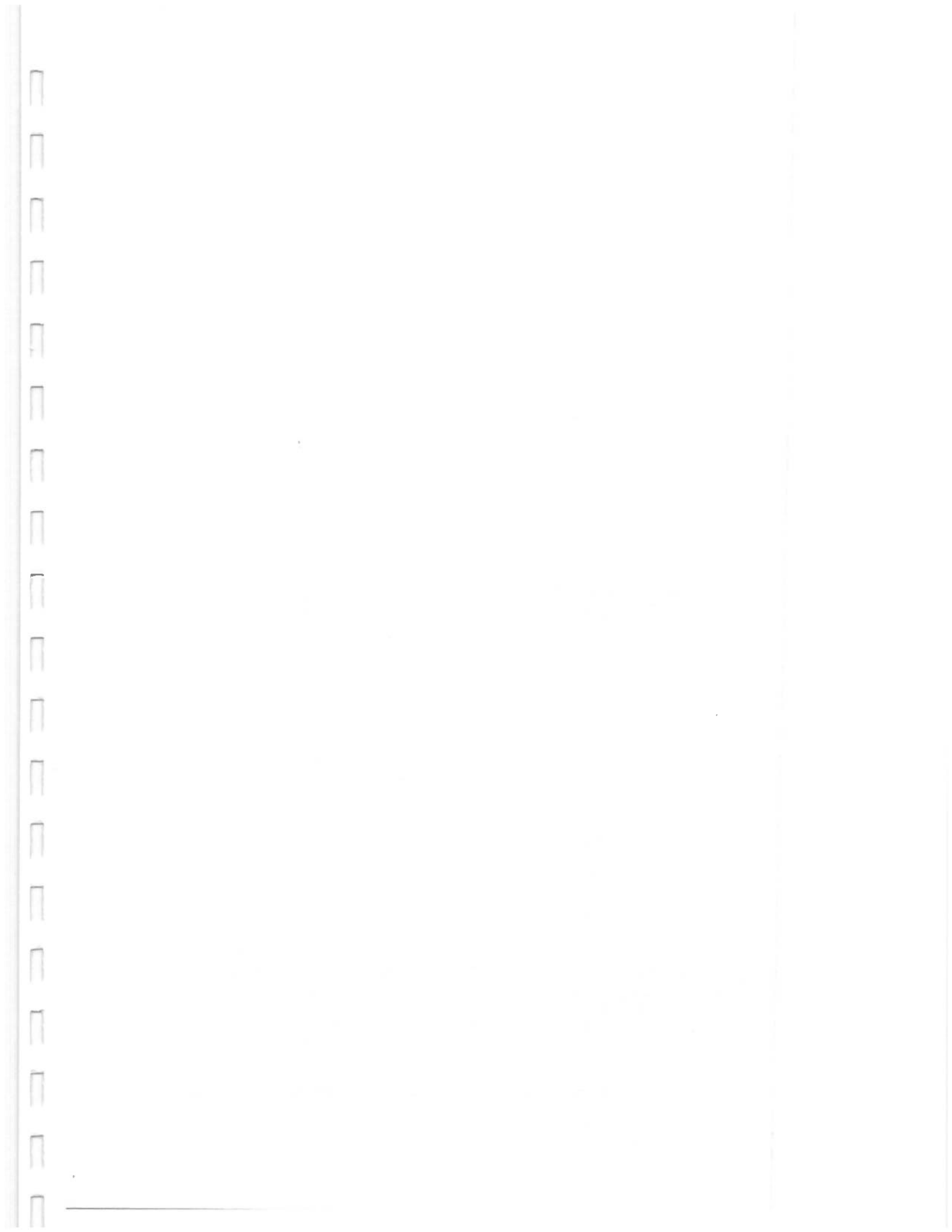
Artikel 24: Jaarrekening van het Bureau

1. De Administrateur-Generaal maakt jaarlijks vóór 1 juli de jaarrekening van het Bureau betreffende het voorafgaande boekjaar op.
2. De jaarrekening omvat onder meer:
 - de balans per 31 december en de winst- en verliesrekening over het boekjaar;
 - van zowel de balans als de winst- en verliesrekening de nodige toelichtingen;
 - een volledige comptabele verantwoording van het gevoerde beheer van de Staatsschuld door het Bureau.
3. Het College van Beheer is bevoegd zich ter beoordeling van de jaarrekening te laten bijstaan door een comptabel deskundige. Het College van Beheer stelt de balans per 31 december en de winst- en verliesrekening over het boekjaar vast. Tenzij de jaarrekening bevonden is niet in overeenstemming te zijn met de bepalingen van deze wet, strekt de aldus vastgestelde balans en de winst- en verliesrekening de Administrateur-Generaal tot volledige kwijting.
4. Indien het College bedenkingen heeft terzake van de opgemaakte jaarrekening, brengt het deze schriftelijk ter kennis van de Administrateur-Generaal. Kunnen de bedenkingen niet door onderling overleg van het College en de Administrateur-Generaal worden opgelost, dan wordt een beslissing terzake door de Minister genomen.
5. De Administrateur-Generaal doet aan de Minister en aan de Rekenkamer van Suriname een exemplaar van de goedgekeurde jaarrekening toekomen.

Bijlage 2. Bureau voor de Staatsschuld: Organisatiestructuur per 31 december 2018

Het bestuur van het bureau voor de staatsschuld ligt bij de Administrateur-Generaal (AG) die op voordracht van de minister van financiën wordt benoemd. Het personeel van het bureau wordt door de AG aangesteld, bevorderd, geschorst en ontslagen. Het toezichthoudend orgaan van het bureau is het college van beheer (Sewnundun, 2002). Per 31 december 2018 zag de organisatiestructuur van het bureau als volgt uit:

Bijlage 3. Bureau voor de Staatsschuld: Verkorte Balans per 31 december 2019 met de vergelijkende cijfers van 2018.

	31-12-2019	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2018
	SRD	SRD	SRD	SRD
Activa				
Immateriële vaste Activa				
Software	34.782		45.700	
		34.783		45.700
Materiële vaste Activa				
Kantoorinventaris	26.825		25.642	
Fax en telefoon	0		0	
Computers en software	83.959		82.322	
Transportmiddelen	2.933		4.033	
		113.717		111.997
Vlottende activa				
Overige vorderingen	28.183		27.994	
Liquide middelen	666.986		911.321	
Centrale Bank van Suriname SRD	15.781.465		3.947.524	
Centrale Bank van Suriname USD	13.967.360		13.967.360	
		30.443.994		18.854.199
		30.592.494		19.011.896
Passiva				
Eigen vermogen				
Aanvangskapitaal	300.000		300.000	
Exploitatie resultaat voorgaande jaren	146.751		715.304	
Exploitatie resultaat 2017	0		0	
Exploitatie resultaat lopend boekjaar	-445.841		-568.553	
		909		446.751
Schulden op korte termijn				
Af te dragen Rente en Commitment Fee	15.681.165		3.897.358	
RC Overheid USD	13.967.360		13.967.360	
Overige schulden en transitoria	943.060		700.427	
		30.591.585		18.565.145
		30.592.494		19.011.896

Bron: Jaarrekening bureau voor de Staatsschuld

Bijlage 4. Bureau voor de Staatsschuld: Staat van Baten en Lasten over 2019 met de vergelijkende cijfers over 2018.

	2019	2019	2018	2018
	SRD	SRD	SRD	SRD
Baten				
Overheidsbijdrage	2.936.343		2.399.785	
Diversen baten en lasten	2.683		1.564	
Management Fee	50.133		50.167	
		2.989.159		2.451.516
LASTEN				
Personeelskosten	1.694.277		1.382.779	
Kosten College van Beheer	43.500		43.500	
Opleidingskosten	417.188		426.287	
Consultantkosten	398.699		323.169	
Huisvestingskosten	663.167		659.603	
Kantoorkosten	167.368		133.620	
Transportkosten	1.207		1.056	
Afschrijvingskosten	49.593		50.055	
		3.435.000		3.020.069
Exploitatie resultaat		445.841-		568.553-
Toelichting Diverse Baten en Lasten				
	2019	2018		
	SRD	SRD		
Koersverschillen	-1.510	702		
Rente baten	998	812		
Overige diverse baten		50		
	-512	1.564		

Bron: Jaarrekening bureau voor de Staatsschuld

Bijlage 5. Bureau voor de Staatsschuld: Kasstroomoverzicht over 2018-2019

	2019	2019	2018	2018
	SRD	SRD	SRD	SRD
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Exploitatie-resultaat	-445.841		-568.553	
Correctie voor afschrijvingen	46.397		50.055	
Verandering van het werkkapitaal		-399.444		-518.498
Mutatie vordering Ministerie van Financien (Aflossing- en Interestverplichtingen)				
Mutatie overige vorderingen	-189		-11.314	
Mutatie rekening-courant met de Overheid	0		0	
Mutatie overige schulden en transitoria	12.026.440		18.187.349	
		12.026.251		18.198.663
		11.626.807		17.680.165
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings in materiële vaste activa		-37.200		-37.939
Desinvestering van materiële en vaste activa		0		0
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Vrijval afschrijvingen		0		0
Mutatie geldmiddelen		11.589.606		17.642.226
Toelichting op de geldmiddelen				
Stand per 1 januari		18.826.205		1.183.979
Mutatie geldmiddelen		11.589.606		17.642.226
Stand per 31 december		30.415.811		18.826.205

Bron: Jaarrekening bureau voor de Staatsschuld

Bijlage 6. Tabellen m.b.t. de Binnenlandse Bruto Staatsschuld 2017-2019

Tabel 6.1: Bruto Binnenlandse schuld naar crediteur en looptijd in 2017 - 2019			
op kasbasis in miljoenen SRD			
Omschrijving	2017	2018	2019
Schuld bij de Centrale Bank van Suriname			
Vlottende schuld	10,8	0	0
Vaste schuld	<u>2.350,1</u>	<u>2.343,1</u>	<u>3.638,3</u>
Totaal	2.360,9	2.343,1	3.638,3
Schuld bij commerciële Banken			
Vlottende schuld	1.288,6	1.155,1	1.358,5
<i>vv. afgeroepen garanties aan algemene banken</i>	0,4	0,0	0,0
Vaste schuld	<u>893,4</u>	<u>1.459,1</u>	<u>1.619,7</u>
Totaal	2.182,0	2.614,1	2.978,2
Overige schulden			
Vlottende schuld	285,2	185,5	184,2
Vaste schuld	<u>611,3</u>	<u>648,5</u>	<u>746,9</u>
Totaal	896,6	834,0	931,1
Bruto Binnenlandse Staatsschuld, definitie in de Wet	5.439,4	5.767,9	7.544,4
Schuld bij de Centrale Bank van Suriname			
Vlottende schuld	10,8	9,2	1.318,1
Vaste schuld	<u>2.350,1</u>	<u>2.343,1</u>	<u>2.343,1</u>
Totaal	2.360,9	2.352,2	3.661,1
Schuld bij commerciële Banken			
Vlottende schuld	1.288,6	1.155,1	1.358,5
<i>vv. afgeroepen garanties aan algemene banken</i>	0,4	0,0	0,0
Vaste schuld	<u>893,4</u>	<u>1.459,1</u>	<u>1.619,7</u>
Totaal	2.182,0	2.614,1	2.978,2
Overige schulden			
Vlottende schuld	285,2	185,5	184,2
Vaste schuld	<u>611,3</u>	<u>648,5</u>	<u>746,9</u>
Totaal	896,6	834,0	931,1
Bruto Binnenlandse Staatsschuld, internationale definitie	5.439,4	5.767,9	7.539,6

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

Tabel 6.2: Bruto Binnenlandse schuld naar instrument in 2017 - 2019
op kasbasis in miljoenen SRD

Omschrijving	2017	2018	2019
Schatkistpapieren	1.916,9	2.564,0	2.132,0
Voorschotten en andere korte termijn schulden aan de CBvS	10,8	0	0
Leningen:	3.119,7	2.831,8	4.951,5
wv. de geconsolideerde schuld aan de CBvS (lange termijn schuld)	2.350,1	2.343,1	3.638,3
wv. korte termijn schulden aan de algemene banken	282,6	102,7	119,5
wv. lange termijn schulden aan de algemene banken	487,0	384,6	1.193,7
Schuld aan de rest van de particuliere sector	392,0	372,1	456,0
Bruto Binnenlandse Staatsschuld, definitie in de Wet	5.439,4	5.767,9	7.539,6
Schatkistpapieren	1.916,9	2.564,0	2.132,0
Voorschotten en andere korte termijn schulden aan de CBvS	10,8	0	0
Leningen:	3.119,7	2.831,8	4.951,5
wv. de geconsolideerde schuld aan de CBvS (lange termijn schuld)	2.350,1	2.343,1	3.638,3
wv. korte termijn schulden aan de algemene banken	282,6	102,7	119,5
wv. lange termijn schulden aan de algemene banken	487,0	384,6	1.193,7
Schuld aan de rest van de particuliere sector	392,0	372,1	456,0
Bruto Binnenlandse Staatsschuld, Internationale definitie	5.439,4	5.767,9	7.539,6

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

Tabel 6.3: Binnenlandse schuldenlast betalingen in 2017 - 2019			
in miljoenen SRD			
Omschrijving	2017	2018	2019
Interest betalingen			
CBvS schuld	83,613	93,723	
Schatkistpapier	87,450	182,903	177,076
Schulden binnenlandse bedrijven (Infra. proj.)	44,559	17,775	26,177
Zhong Da	0,000	0,000	0,000
Leningen bij de algemene banken	23,162	20,225	22,021
Totaal	238,784	314,626	225,274
Aflossingen & afwikkelingen			
CBvS schuld	84,689	7,057	
Schatkistpapier	62,570	101,171	224,391
Schulden binnenlandse bedrijven (Infra. proj.)	136,667	114,884	168,602
Leningen bij de algemene banken	40,705	195,688	35,700
Zhong Da	0,000	0,000	0,000
Afgeroepen garanties	0,445		
Totaal	325,076	418,800	428,693
Totale schuldenlast	563,860	733,426	653,967

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

Tabel 6.4: Schatkistpromessen naar belegger in 2017 - 2019			
op kasbasis in miljoenen SRD			
Crediteur	2017	2018	2019
Institutionele beleggers			
Stichting Pensioenfonds N.V. SWM	3,0	1,7	1,3
Stichting Pensioenfonds CBvS	65,7	66,3	33,9
Stichting Pensioenfonds DSB N.V.	0,2	0,2	0,3
Pensioenfonds Suriname	15,5	23,2	31,6
Assuria-Levensverzekering N.V.	0,0	0,0	0,0
Stichting Pensioenfonds HEM Suriname N.V.	0,0	0,0	0,0
Stichting Pensioenfonds GODO	0,0	0,0	0,0
Best Home Builders N.V.	0,0	0,0	4,9
Finatrust, de Trustbank N.V.	0,0	0,0	0,0
Grassalco	30,7	31,0	32,7
SOL Suriname N.V.	141,1	0,0	0,0
MAS	4,2	4,3	4,6
Fatum			
Blue wings			
Totaal	260,3	126,6	109,4
Banken			
DSB Bank N.V.	195,9	262,9	97,5
RBC Royal Bank N.V.	0,0	74,4	0,0
Fina Bank N.V.	12,0	21,8	4,1
Hakrinbank N.V.	198,7	196,7	199,7
Surinaamse Postspaarbank	187,8	77,7	0,0
Stichting Surinaamse Volkscredietbank	238,1	207,2	43,5
GODO, Cooperatieve Spaar- en Kredietbank G.A.	52,1	60,4	25,3
Surichange Bank N.V.	47,5	0,0	0,0
NOB	0,0	0,0	21,0
Trustbank	0,0	0,0	0,0
Totaal	932,1	901,1	391,1
Algeheel Totaal	1.192,4	1.027,7	500,5

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

Tabel 6.5: Schatkistbiljet naar belegger in 2017-2019			
op kasbasis in miljoenen SRD			
Crediteur	2017	2018	2019
Institutionele beleggers			
Pensioen Fonds Suriname	223,19	259,29	259,29
Pensioen Fonds SWM	-	1,60	2,51
Pensioen Fonds CBvS	-	-	39,12
International infra N.V.	-	-	6,40
Vast infra N.V.	-	-	10,36
Mas	-	-	0,18
Totaal	223,19	260,89	317,88
Banken			
DSB N.V.	-	-	-
FINA BANK	106,55	106,55	49,86
HAKRINBANK	-	-	-
SPSB	79,00	79,00	-
VCB	54,14	54,14	58,00
Godo	25,90	25,90	-
SURICHANGE BANK	17,26	77,06	33,68
LANDBOUW BANK	-	-	-
Trustbank	-	-	-
NOB	22,90	22,90	-
Totaal	305,75	365,55	141,54
Algeheel Totaal	528,94	626,44	459,42

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

Tabel 6.6: Verstrekte Binnenlandse Staatsgaranties 2017-2019				
in miljoenen SRD				
	Crediteur	2017	2018	2019
Niet afgeroepen garanties:				
Landbouw Maatschappij Victoria	NOB			
Diverse bedrijven in de toerisme sector	NOB	1,8	1,5	1,5
SBBS	Hakrinbank N.V.			
SBBS	Hakrinbank N.V.			
Fusie VCB en Landbouwbank	VCB	0,5	0,5	0,5
Totaal		2,3	2,0	2,0
Afgeroepen garanties:				
Marienburg	VCB	0,4	0,0	0,0
Stichting Experimentele Landbouw (SEL)	DSB N.V.	0,0	0,0	0,0
Stichting Rijstinstituut Suriname	Landbouw Bank N.V.	0,0	0,0	0,0
Scheepvaart Maatschappij Suriname	Landbouw Bank N.V.	0,0	0,0	0,0
Bruynzeel	Landbouw Bank N.V.	0,0	0,0	0,0
Totaal		0,4	0,0	0,0
Niet getrokken committeringen op garanties:				
SBBS	Hakrinbank N.V.			
Diverse bedrijven in de toerisme sector	NOB	7,2	7,0	7,0
Diverse aannemers/ontwikkelaar woningbouw	DSB N.V.			
Totaal		7,2	7,0	7,0
Algeheel totaal		9,9	9,1	8,9

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

Tabel 6.7: Niet getrokken comitteringen 2017-2019

in miljoenen SRD

Crediteur	2017	2018	2019
Baitali N.V.	60,4	421,8	318,8
Tjongalanga N.V.	17,7	95,0	66,1
Bouw bedrijf van Kessel	0,0	0,0	0,0
Caremco Holding N.V.	32,3	37,7	0,0
N.V. Nationaal Uitvoeringsbedrijf	70,7	100,5	67,3
Kuldipsingh Infra NV	37,0	131,3	80,7
Suriname Road & Civiltechnical Company N.V.	0,0	0,0	0,0
S. MAIN Transport NV	0,0	0,0	28,3
Aannemingsbedrijf Pahlad N.V	0,0	0,0	76,0
HKB	7,7	7,7	0,0
DSB NV	15,8	4,6	0,0
Totaal	241,8	798,5	637,2

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

Bijlage 7. Tabellen m.b.t. de Buitenlandse Bruto Staatsschuld 2017-2019

Tabel 7.1: Bruto Buitenlandse uitstaande schuld naar crediteur in 2017-2019 op kasbasis in miljoenen USD			
Omschrijving	2017	2018	2019
Multilaterale crediteuren totaal:	636,8	619,1	636,2
Specificatie:			
Europese Investerings Bank (EIB)	3,3	2,7	2,1
Inter Amerikaanse Ontwikkelings Bank (IADB)	525,7	527,6	534,1
Islamitische Ontwikkelings Bank (ISDB)	38,0	16,4	15,2
OPEC Fund for Internationale Development (OFID)	13,5	17,8	21,9
Caribische Ontwikkelings Bank (CDB)	56,4	54,7	62,8
Bilaterale crediteuren totaal:	344,2	411,4	522,3
Specificatie:			
China	275,4	344,9	454,1
Frankrijk	44,9	39,5	35,4
India	24,0	27,1	32,8
Verenigde Staten van Amerika	-	-	-
Commerciële crediteuren totaal:	701,7	685,3	828,7
Specificatie:			
ING Bank N.V. Amsterdam	21,3	17,7	14,7
Republic Bank Limited	-	-	-
China Commercial Bank	65,3	59,9	54,4
Israel Discount Bank	3,9	2,7	11,7
Banca Monte dei Paschi di Siena	21,3	25,8	34,6
Oppenheimer	550,0	550,0	675,0
ABN-AMRO	39,9	29,3	20,0
Credit Suisse			18,2
Generaal-totaal	1.682,7	1.715,9	1.987,1

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

Tabel 7.2: Bruto Buitenlandse schuld naar looptijd in 2017 - 2019

op kasbasis in miljoenen USD			
Omschrijving	2017	2018	2019
Vlottende schuld	0,8	0,0	0,0
Vaste schuld	1.681,9	1.715,9	1.987,1
Bruto Buitenlandse Staatsschuld, definitie in de Wet	1.682,7	1.715,9	1.987,1

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

Tabel 7.3: Buitenlandse achterstallige betalingen 2017- 2019

in miljoenen USD			
	2017	2018	2019
Totale achterstallige betalingen:	0,0	0,8	0,0
Achterstallige aflossingen	0,0	0,5	0,0
Achterstallige interest inclusief boete rente	0,0	0,3	0,0

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

Tabel 7.4: Buitenlandse schuldenlast betalingen in 2017 - 2019

in miljoenen USD			
Omschrijving	2017	2018	2019
Interest betalingen en bijkomende kosten			
Multilaterale schuld	16,0	21,6	25,2
Bilaterale schuld	10,1	10,4	11,4
Commerciele schuld	56,1	59,3	56,3
Totaal	82,2	91,3	92,6
Aflossingen			
Multilaterale schuld	20,0	49,8	37,0
Bilaterale schuld	21,1	23,5	23,8
Commerciele schuld	12,6	66,0	20,6
Totaal	53,7	139,3	81,4
Totale schuldenlast	135,9	230,6	174,0

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

Tabel 7.5: Niet getrokken comitteringen 2017-2019			
in miljoenen USD			
	2017	2018	2019
Multilaterale crediteuren	455,0	433,0	518,6
Inter Amerikaanse Ontwikkelings Bank (IADB)	127,3	153,5	195,7
Islamitische Ontwikkelings Bank (ISDB)	220,0	149,3	179,7
OPEC Fund for Internationale Development (OFID)	26,6	20,2	46,2
Caribische Ontwikkelings Bank (CDB)	81,0	110,1	97,0
Bilaterale crediteuren	309,5	229,0	337,5
China	285,7	182,3	253,2
India	9,2	33,0	48,9
Frankrijk	14,6	13,8	18,7
Kuwait Fund for Arab Economic Development			16,7
Commerciele crediteuren	53,5	23,9	30,3
ING Bank N.V. Amsterdam		0,0	0,0
Oppenheimer	46,5	0	0,0
ABN-Amro	0,0	0	0,0
Banca Monte dei Paschi di Siena	7,0	20,4	8,1
China Industrial and Commercial Bank Limited		0,0	0,0
Israel Discount Bank		3,6	22,2
Totaal	817,9	686,0	886,3

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

Bijlage 8. Tabellen m.b.t. de totale staatsschuld en het obligo plafond 2017-2019

Tabel 8.1: Bruto uitstaande Staatsschuld naar vlottende en vaste schuld in 2017-2019				
in mln. op kasbasis				
	Binnenland (SRD)		Buitenland (USD)	
	Vaste schuld	Vlottende schuld	Vaste schuld	Vlottende schuld
2017	3.854,8	1.585,1	1.681,9	0,8
2018	4.432,8	1.331,7	1.715,9	0,0
2019	6.702,2	837,4	1.987,1	0,0

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

Tabel 8.2: Totale Bruto Staatsschuld conform de wettelijke en internationale schulddefinitie				
in 2017-2019 in mln. USD op kasbasis				
	2017	2018	2019	in SRD 2019
Staatsschuld op basis van de internationale definitie				
Binnenlandse schuld	723,4	771,3	1.002,6	7.539,6
Buitenlandse schuld	1.682,7	1.715,9	1.987,1	14.942,9
Totaal	2.406,1	2.487,2	2.989,7	22.482,5
Totale Staatsschuld per capita in USD	4.124	4.215	5.006	
Staatsschuld op basis van de Wet op de Staatsschuld				
Binnenlandse schuld	723,4	771,3	1.002,6	7.539,6
Buitenlandse schuld	1.682,7	1.715,9	1.987,1	14.942,9
Totaal	2.406,1	2.487,2	2.989,7	22.482,5
Totale Staatsschuld per capita in USD	4.124	4.215	5.006	37.648
Wisselkoers:				
SRD/USD	7,5	7,52	7,52	7,52
Midjaarlijkse bevolking	583.400	590.100	598.000	

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

Tabel 8.3: Totale schuldenlast betalingen 2017-2019

	2017	2018	2019
Binnenlandse schuldenlast in SRD			
Interest betalingen	239,4	324,5	241,5
Aflossingsbetalingen	347,2	630,0	434,3
Totaal in SRD	586,5	954,5	675,8
Totaal in US\$	78,00	126,9	89,9
Buitenlandse schuldenlast in US\$			
Interest plus andere betalingen*	82,2	91,3	92,9
Aflossingsbetalingen	53,7	139,3	81,4
Totaal in US\$	135,9	230,6	174,4
Totaal in SRD	1.022,0	1733,9	1.311,5
Totale schuldenlast			
Totale schuldenlast in US\$	213,9	357,5	264,3
Totale schuldenlast in SRD	1.608,5	2.688,4	1.987,3
Wisselkoers SRD/US\$	7,5	7,5	7,5

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

Tabel 8.4: Schuld-BBP ratio's 2017 - 2019 in procenten

	obligo	2017	2018	2019
	plafond			
Ratio's o.b.v. de Wet op de Staatsschuld				
Buitenlandse schuld-BBP mp	35,0%	47,1%	43,3%	47,1%
Binnenlandse schuld-BBP mp	25,0%	20,2%	19,3%	23,8%
Totale schuld-BBP mp	60,0%	67,3%	62,6%	70,9%
Ratio's o.b.v. de internationale definitie				
Buitenlandse schuld-BBP mp	35,0%	47,1%	43,3%	47,1%
Binnenlandse schuld-BBP mp	25,0%	20,2%	19,3%	23,8%
Totale schuld-BBP mp	60,0%	67,3%	62,6%	70,9%
Bruto Binnenlands Product				
BBP lopende mp in miljoenen SRD*		26.893,3	29.821,7	31.732,3
Wisselkoersen				
Wisselkoersen (jaareinde) SRD/US\$*		7,5	7,5	7,5

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

Tabel 8.5: Schuld-BBP ratio's 2019 in procenten op kwartaalbasis

Wettelijke Schuld definitie	2019-I	2019-II	2019-III	2019-IV
Buitenlandse schuld in mln. US\$	1.738,6	1.761,6	1.771,8	1.987,1
Binnenlandse schuld in mln. US\$	<u>862,1</u>	<u>956,0</u>	<u>970,6</u>	<u>1.006,7</u>
Totale schuld in mln. US\$	2.600,7	2.717,5	2.742,4	2.993,8
Totale schuld in mln. SRD	19.557,3	20.435,8	20.623,1	22.513,4
Buitenlandse schuld in procenten van het BBP	41,2%	41,7%	42,0%	47,1%
Binnenlandse schuld in procenten van het BBP	<u>20,4%</u>	<u>22,7%</u>	<u>23,0%</u>	<u>23,9%</u>
Totale schuld in procenten van het BBP	62,6%	64,4%	65,0%	70,9%
BBP lopende mp in miljoenen SRD	31.732,3	31.732,3	31.732,3	31.732,3
Wisselkoers SRD/US\$	7,5	7,5	7,5	7,5

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

Structuur centrale overheidsschuld op kasbasis

	2019-I	2019-II	2019-III	2019-IV
Buitenlandse schuld	67%	65%	65%	66%
Binnenlandse schuld	33%	35%	35%	34%
Korte termijn schuld (originele looptijd*)	10%	13%	13%	13%
Lange termijn schuld (originele looptijd)	90%	87%	87%	87%
Vaste rentevoet	70%	71%	71%	72%
Variabele rentevoet	29%	28%	28%	27%
Geen rente verschuldigd	1%	1%	1%	1%
Locale munteenheid	24%	23%	23%	21%
Buitenlandse munteenheid	76%	77%	77%	79%
Buitenlandse leningen	45%	44%	44%	43%
Buitenlandse creditlines	1%	1%	1%	1%
Buitenlandse senior notes- capital market instrument	21%	20%	20%	22%
Overtrekkingen en voorschotten CBvS	3%	3%	3%	6%
Binnenlandse leningen	15%	17%	17%	16%
Binnenlandse Schatkistpapier / Schatkistbiljetten	13%	13%	13%	10%
Binnenlandse leverancierskredieten	2%	2%	2%	2%
Multilaterale buitenlandse crediteuren	24%	22%	22%	22%
Bilaterale buitenlandse crediteuren	17%	17%	17%	17%
Commerciële buitenlandse crediteuren	26%	26%	26%	28%
CBvS	15%	15%	14%	16%
Algemene banken (binnenland)	14%	16%	17%	13%
Niet-bankaire particuliere sector (binnenland)	4%	4%	4%	4%

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

Bijlage 9. Tabellen en grafieken m.b.t. de niet opgenomen middelen

Tabel 9.1: Verstrekte Binnenlandse Staatsgaranties 2017-2019 in miljoenen SRD				
Omschrijving	Crediteur	2017	2018	2019
Niet afgeroepen garanties:				
Diverse bedrijven in de toerisme sector	NOB	1,78	1,53	1,45
Fusie VCB en Landbouwbank	VCB	0,50	0,50	0,50
Totaal		2,28	2,03	1,95
Niet getrokken committeringen op garanties:				
Diverse bedrijven in de toerisme sector	NOB	7,16	7,05	6,97
Totaal		7,16	7,05	6,97
Algeheel totaal		9,435	9,075	8,924

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

Tabel 9.2: Niet-getrokken binnenlandse committeringen 2018-2019 in miljoenen SRD			
Crediteur	2017	2018	2019
Baitali N.V.	60,44	421,77	318,82
Tjongalanga N.V.	17,73	94,96	66,09
N.V. Nationaal Uitvoeringsbedrijf	70,69	100,48	67,34
Kuldipsingh Infra NV	37,05	131,25	80,69
S. MAIN Transport NV			28,28
Aannemingsbedrijf Pahlad N.V.			75,99
Combe	-	-	-
Chotelal	-	-	-
Caremco	32,29	37,70	-
DSB N.V.	15,84	4,63	-
Hakrinbank N.V.	7,75	7,75	-
Totaal	241,774	798,533	637,206

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

Tabel 9.3: Niet opgenomen buitenlandse committeringen 2017-2019 miljoenen USD			
Omschrijving	2017	2018	2019
Multilaterale crediteuren			
Inter Amerikaanse Ontwikkelings Bank (IADB)	127,32	153,46	195,68
Islamitische Ontwikkelings Bank (ISDB)	219,98	149,28	179,68
OPEC Fund for Internationale Development (OFID)	26,65	20,22	46,20
Caribische Ontwikkelings Bank (CDB)	81,04	110,07	97,00
	454,98	433,04	518,56
Bilaterale crediteuren			
China	285,66	182,27	253,18
India	9,21	33,01	48,95
Kuwait Fund for Arab Economic Development			16,67
Frankrijk	14,62	13,76	18,69
	309,48	229,04	337,48
Commerciele crediteuren			
Oppenheimer	46,50	-	-
ABN-Amro	-	-	-
Banca Monte dei Paschi di Siena	6,97	20,35	8,10
China Industrial and Commercial Bank Limited	-	-	-
Israel Discount Bank	-	3,59	22,17
	53,47	23,95	30,26
Totaal	817,94	686,02	886,31

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

